

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 listopada 2018 r.

sprawy R. M. K. skazanego z art. 156 § 3 k.k.,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 sierpnia 2017 r., sygn. akt

II AKa [...], zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w L. z dnia 6 marca 2017 r.,

sygn. akt IV K [...],

p o s t a n o w i ł

I. oddalić kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną;

II. obciążyć skazanego kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 marca 2017 r., w sprawie IV K [...], Sąd Okręgowy w L. uznał oskarżonego R. M. K. za winnego zarzucanego mu aktem oskarżenia przestępstwa z art. 156 § 3 k.k. polegającego na tym, że w dniu 18 sierpnia 2004 r., w C., gm. C., woj. [...], działając w zamiarze bezpośrednim spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, zadawał R. S. ciosy pięścią w głowę, czym doprowadził go do upadku na twarde podłoże, powodując tym samym obrażenia ciała w postaci: krwiaka okularowego po stronie lewej, krwiaka przymózgowego w okolicy skroniowo - ciemieniowo - czołowej po stronie lewej szerokości ok. 1,4 cm, obecności krwi w okolicy przyczepu namiotu mózdzku po stronie lewej, obrzęku lewej półkuli mózgu z zatarciem struktury tkanki mózgowej, efektu masy

w postaci ucisku lewej komory bocznej i przemieszania jej wraz z sierpem na stronę prawą, złamania kości skroniowej po stronie prawej, złamania kości nosa, obecności krwi w świetle lewej zatoki szczękowej, w komórkach sitowia oraz jamie nosa, obrzęku tkanek miękkich okolicy nosa, patologicznej ruchomości żuchwy po stronie lewej, wylewów krwawych w tkance podskórnej głowy w okolicy pola operacyjnego i w okolicy potylicznej oraz poniżej kresy karkowej górnej, stanu po lewej kraniektomii, świeżego krwiaka podtwardówkowego obustronnego, stłuczenia mózgu, powodujących chorobę realnie zagrażającą życiu, skutkującą urazem ośrodkowego układu nerwowego prowadzącego do ostrej niewydolności krążeniowo - oddechowej spowodowanej nieodwracalnym uszkodzeniem mózgu, po czym nie udzielwszy pomocy przewiózł go pojazdem marki P. o nr rej. [...] i porzucił pokrzywdzonego w ustronnym miejscu w m. B., zaś R. S. zmarł w dniu 20 sierpnia 2004 r. na terenie [...] Samodzielnego Publicznego Szpitala Specjalistycznego w C., który to skutek sprawca powinien był i mógł przewidzieć – i za to wymierzył mu karę w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz zasądził w oparciu o przepis art. 46 § 2 k.k. nawiazki na rzecz pokrzywdzonych: E. S., B. S. i Z. S. - w kwotach po 10.000 złotych.

Apelacje od tego wyroku wnieśli Prokurator Rejonowy w C. oraz obrońca oskarżonego. Prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej orzeczenia o karze i zarzucając jej niewspółmierność, w konkluzji wniósł o zmianę wyroku w tej części i wymierzenie oskarżonemu kary 7 lat pozbawienia wolności.

Z kolei obrońca zarzucił na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 391 § 1 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.

W konkluzji wniósł w pierwszej kolejności o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyrokiem z dnia 16 sierpnia 2017 r., sygn. akt II AKa [...], Sąd Apelacyjny w [...] zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną karę pozbawienia wolności podwyższył do 6 lat, a w pozostałej części utrzymał w mocy zaskarżony

wyrok i zwolnił oskarżonego od opłaty za obie instancje oraz od wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.

Obrońca skazanego wywiódł kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] i zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nie rozważeniu oraz niedostatecznym rozważeniu przez Sąd Apelacyjny konkretnych zarzutów dotyczących wyroku Sądu Okręgowego w L. (zarzut obraży art. 4, 7, 410, 424 § 1 pkt 1 k.p.k.), oraz braku w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] podania istotnych i pełnych przyczyn uznania za bezzasadne powyższych zarzutów apelacji, w szczególności:

- 1/ Nie rozważenie w pełni okoliczności podniesionych w apelacji, co do wiarygodności zeznań R. P..
- 2/ Nie poddanie wnikliwej ocenie zeznań B. G. w świetle całokształtu zeznań innych świadków i okoliczności zdarzenia zarzucanego R. K..
- 3/ Niewłaściwa i dowolna ocena zeznań świadków zeznających na korzyść oskarżonego: A. S.-K. (w tym okoliczności podniesionych w notatce urzędowej k-137), E. P., A. G., Z. S., E. S., częściowo M. K., opinii biegłych lekarzy – Sąd Okręgowy pomimo formalnego ustalenia stanu faktycznego na podstawie tych zeznań i dania im wiary w całości *de facto* nie przeanalizował w rzeczywistości okoliczności podanych przez tych świadków, a tę okoliczność zaaprobował Sąd Apelacyjny.
- 4/ Dowolna ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, jeśli chodzi o datę w jakiej miało dojść do pobicia R. S..

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego, jak i zmienionego wyroku Sądu Okręgowego w L. i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na złożoną kasację, Prokurator Rejonowy w C. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k. Mimo podniesienia licznych zarzutów, żaden z nich nie wskazywał na zaistnienie takiego naruszenia prawa, które byłoby rażące i mogło stanowić podstawę do uznania kasacji za skuteczną na podstawie art. 523 § 1 k.p.k.

Na samym wstępie należy podkreślić, że w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., bowiem Sąd II instancji nie uchybił zasadom prawidłowej kontroli odwoławczej. Sąd Apelacyjny w [...] odniósł się do wszystkich kwestii podniesionych przez obrońcę w zarzutach apelacyjnych, a poruszonych obecnie w uzasadnieniu kasacji i uczynił to w sposób rzetelny oraz zgodny z zasadami kontroli apelacyjnej. Brak podstaw w kasacji, by rozpoznać tę sprawę w szerszym zakresie, w szczególności, by poddać ponownej ocenie materiał dowodowy – zwłaszcza co do wiarygodności zeznań świadków. Zresztą sposób i argumenty używane w celu podważenia prawidłowości poczynionych ustaleń faktycznych są dość nietypowe, np. prezentowanie tezy, zgodnie z którą żonie zawsze się mówi, dokąd się wychodzi oraz informuje o tym, że wychodzi się zakupić narkotyki. Z pewnością nie można uznać, jakoby zarzut dotyczący „nierozważenia lub niedostatecznego rozważenia”, mógł stanowić tożsamy zarzut z „błędnym rozważeniem zarzutów” – tymczasem uzasadnienie kasacji dotyczy właśnie tego, iż jej autor nie zgadza się z oceną materiału dowodowego przedstawioną przez Sąd I instancji, a zaakceptowaną przez Sąd odwoławczy. Podkreślić też należy, że zarzutu kasacji nie powinna stanowić, podnoszona w uzasadnieniu „nieprzekonująca ocena dowodów dokonana przez Sąd Apelacyjny” – gdyż Sąd ten nie dokonywał samodzielnie oceny dowodów w tej sprawie.

Odnosząc się zaś szczegółowo do kwestii podniesionych w zarzutach kasacyjnych należy podkreślić, że nie znajduje potwierdzenia zarzut, iż Sąd odwoławczy nie odniósł się do kwestii dotyczącej wiarygodności zeznań R. P.. Uczynił to bowiem starannie, rzetelnie i zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., podkreślając, że w istocie, dowód z zeznań tego świadka należało oceniać z dużą ostrożnością i w powiązaniu z innymi dowodami zebranymi w sprawie. W szczególności, Sąd wziął pod uwagę, że ze-

znania R. P. stanowiły w zasadniczej części podstawę faktyczną wyroku, a obciążające oskarżonego depozycje złożył ten świadek dopiero po upływie niespełna 10 miesięcy od zaistnienia zdarzenia, którego był naocznym świadkiem - i to w warunkach art. 60 § 4 k.k. Sąd przyjął, że nie można z góry wykluczyć, iż osoby współpracujące w postępowaniu z organami ścigania (tzw. przestępcy skruszeni) traktują swe wypowiedzi instrumentalnie. Nie sposób jednak także sformułować wobec nich generalnego nakazu nieufności z tego tylko powodu, że zeznają w specyficznej sytuacji procesowej i uzyskują profity za wyjawienie działalności przestępczej własnej lub innych osób. Należy zgodzić się z przedstawionym w tym kontekście stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, że także relacje osoby będącej jedynym świadkiem, złożone w trybie art. 60 § 4 k.k., mogą stanowić podstawę ustaleń faktycznych, jeśli tylko zostaną ocenione w zgodzie z regułami poprawnej oceny dowodów, przy czym, wiarygodnym świadkiem może być zarówno osoba o nieposzlakowanej opinii, jak i przestępca. Chęć uzyskania korzystnej dla siebie pozycji w toczącym się postępowaniu karnym nie oznacza automatycznie, że relacjonując zdarzenie świadek będzie celowo podawał nieprawdę, czy zatajał prawdę – za co przecież grozi mu odpowiedzialność karna. Słusznie Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd I instancji nie naruszył art. 7 k.p.k. w trakcie analizy zeznań R. P. – w powiązaniu z pozostałym materiałem dowodowym, z którego wynikało, iż R. S. istotnie odnaleziony został nieprzytomny i pobity, przez świadka M. K., przy drodze do miejscowości B. w dniu 18 sierpnia 2004 r. Podważanie wiarygodności tego świadka we wniesionym przez obrońcę środka odwoławczym zdaje się całkowicie pomijać, że fakt wywiezienia R. S. i pozostawienia przy drodze wynika zarówno z zeznań M. K., jak i relacji samego oskarżonego złożonej R. P. następnego dnia w pizzerii „R.” w C.. Obrońca nie dostrzega również dowodu potwierdzającego zeznania R. P. w postaci relacji świadka B. G., który potwierdził fakt przyznania się oskarżonego do pobicia R. S. przez R. K. po zdarzeniu, który stwierdził, że „dojechał wujka” i „przeholował”, chcąc w ten sposób przestraszyć kolejnego niesolidnego dłużnika. Nie sposób oceniać bowiem wiarygodności zeznań świadka R. P. w oderwaniu od pozostałych dowodów, w postaci także śladów biologicznych pochodzących od pokrzywdzonego, które ujawnione zostały w samochodzie marki P.

użytkowanym w inkryminowanym czasie przez R. K.. Zważyć należy, że w tym pojeździe na tylnej kanapie ujawniono materiał genetyczny w postaci krwawego śladu, zaś w bagażniku włosy pochodzące od R. S.. Miejsce i rodzaj ujawnionych śladów wykluczają tezę o przypadkowym pozostawieniu takich śladów przez pokrzywdzonego podczas korzystania z pojazdu we wcześniejszym okresie. Powyższe rozważania przedstawione w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego dowodzą, że nie doszło do naruszenia zasad kontroli odwoławczej. W powiązaniu z omówionym przez Sąd Apelacyjny materiałem dowodowym przeprowadzonym przez Sąd I instancji, Sąd odwoławczy słusznie uznał, że „ten specyficzny wymagający ostrożności dowód z zeznań R. P.” nie pozostaje w sprzeczności z innymi dowodami.

Równie starannie Sąd Apelacyjny odniósł się do zarzutu apelacji dotyczącego oceny zeznań B. G., podkreślając, że ten świadek potwierdził fakt przyznania się oskarżonego do pobicia R. S.. W ocenie Sądu zeznania tego świadka mogły, w zgodzie z art. 7 k.p.k., stanowić wiarygodną podstawę do pozytywnego zweryfikowania ustaleń faktycznych odnoszących się do określonych fragmentów zdarzenia wynikających z zeznań R. P..

Sąd Apelacyjny dokonał również oceny zarzutu apelacyjnego dotyczącego oceny zeznań A. S.-K.. Przyznał, że Sąd I instancji nie dokonał oceny zeznań tego świadka w uzasadnieniu wyroku – jednak nie stanowi to w żadnym razie uchybienia nakazowi wynikającemu z art. 410 k.p.k. Świadek ten – prokurator prowadzący inną sprawę – zeznawała na okoliczności sporządzonej przez siebie notatki urzędowej dotyczącej deklaracji złożenia obciążających zeznań przez R. P.. Okoliczności te jednak nie były sporne i brak jakichkolwiek podstaw, by odmówić zeznaniom tego świadka wiarygodności. Słusznie uznał Sąd odwoławczy, że „Depozycje te nie dotyczą przebiegu zdarzenia lecz okoliczności o drugorzędnym charakterze i pominięcie stanowiska sądu co do tego dowodu w warstwie motywacyjnej orzeczenia, nie mogło mieć żadnego wpływu na treść zaskarżonego wyroku, w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k.”. Jeśli zaś chodzi o treść notatki z k. 137, to po pierwsze, nie stanowi ona dowodu w sprawie, a po drugie, jest ona zgodna z zeznaniami złożonymi przez tego świadka na rozprawie. Świadek A. S.-K. nie pamiętała, o co chodziło w sprawie i była świadkiem jedynie na okoliczność, że

sporządziła tę notatkę (k. 1208v-1209). W rezultacie, treści notatki nie można porównać z pozostałym materiałem dowodowym, skoro nie wchodzi ona w jego skład.

Brak również podstaw by twierdzić, że nie ustalono dokładnie daty, w jakiej miało dojść do pobicia R. S.. Należy podkreślić, że nawet, gdyby wymienieni w uzasadnieniu kasacji świadkowie pomylili się co do daty, kiedy ostatni raz widzieli pokrzywdzonego, to nie może to podważyć wniosków wynikających z pozostałego materiału dowodowego, który oceniany spójnie i logicznie, mógł prowadzić tylko do wniosku o sprawstwie R. K.. Nie było przy tym zadaniem Sądu ustalenie, co się dokładnie „działo z pokrzywdzonym” w dłuższym lub krótszym okresie przed pobiciem, lecz ustalenie sprawstwa oskarżonego. Wszelkie spekulacje, zgodnie z którymi do pobicia miałoby dojść dzień wcześniej, są całkiem bezpodstawne i nie opierają się na dowodach przedstawionych w sprawie.

Reasumując, nie doszło do naruszenia art. 457 § 3 k.p.k., skoro w uzasadnieniu wyroku Sąd II instancji odniósł się do wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów w sposób odpowiadający wymogom określonym w tym przepisie. Z powyżej przeprowadzonej analizy wynika, że podał on w uzasadnieniu swojego wyroku wszystkie istotne i pełne przyczyny uznania za bezzasadne zarzutów apelacji. Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, kasację należało uznać za oczywiście bezzasadną i oddalić w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. i art. 637a k.p.k. kosztami postępowania kasacyjnego obciążono skazanego R. K..